

POSUDOK OPONENTA HABILITAČNEJ PRÁCE
UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

Fakulta: Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave
Odbor: 3.4.8. medzinárodné právo

Uchádzač: JUDr. Peter Lysina, PhD.
Pracovisko: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Habilitačná práca: Medzinárodná zmluva ako nástroj vonkajšej činnosti Európskej únie

Oponent: Doc. JUDr. PhDr. Miroslav Slašťan, PhD.
Pracovisko: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Katedra medzinárodného práva a medzinárodných vzťahov

1. Na základe súhlasu Vedeckej rady Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a vymenovania dekana Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, doc. JUDr. Eduarda Burdu, PhD. zo dňa 25. a 26. septembra 2018, som bol ustanovený za oponenta habilitačnej práce „*Medzinárodná zmluva ako nástroj vonkajšej činnosti Európskej únie*“ v habilitačnom konaní JUDr. Petra Lysinu, PhD., v študijnom odbore 3.4.8 medzinárodné právo.

2. Habilitačnou prácou uchádzača JUDr. Petra Lysinu, PhD. je predložená monografia „*Medzinárodná zmluva ako nástroj vonkajšej činnosti Európskej únie*“, vydaná Právnickou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave a vydavateľstvom Wolters Kluwer SR v roku 2018, ktorú som mal už ako rukopis možnosť posudzovať.

3. Podľa ustanovenia § 76 ods. 6 zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vedecko-pedagogický titul alebo umelecko-pedagogický titul „*docent*“ v študijnom odbore udelí vysoká škola uchádzačovi, ktorý spĺňa aj tieto podmienky:

a) vedecky a pedagogicky alebo umelecky a pedagogicky pôsobí v danom študijnom odbore na vysokej škole,

b) svojimi vedeckými prácami vytvoril v danom študijnom odbore ucelené vedecké dielo alebo svojimi umeleckými dielami a umeleckými výkonmi vytvoril v danom študijnom odbore ucelené umelecké dielo,

c) je v danom študijnom odbore uznávanou vedeckou osobnosťou v odborných kruhoch alebo uznávanou umeleckou osobnosťou v umeleckých kruhoch.

4. Úlohou tohto oponentského posudku bude podať stanovisko v súlade s vyššie uvedeným zákonným ustanovením, či predložená monografia tvorí vedecké dielo, event. sa *obiter dictum* vyjadriť, či je uchádzač v danom študijnom odbore 3.4.8. medzinárodné právo uznávanou vedeckou osobnosťou v odborných kruhoch.

5. Predložená monografia „*Medzinárodná zmluva ako nástroj vonkajšej činnosti Európskej únie*“ má celkovo 310 strán. Nielen na prvý pohľad je spracovaná problematika v rámci jej rozčlenenia do jednotlivých inštitútov a tiež ich vzájomného prepojenia, celkom iste originálnym počinom v rámci slovenskej vedeckej právnickej literatúry. Osobitne vítam autorove referenčné kritérium uvedené hneď v úvode monografie (str. 15), podľa ktorého „*okrem toho, že medzinárodná zmluva uzavieraná EÚ predstavuje prameň práva EÚ, stále ide predovšetkým o medzinárodnú zmluvu, ktorá je jedným zo základných prameňov medzinárodného práva ... a preto musí plne rešpektovať aj všetky podmienky a požiadavky kladené na medzinárodné zmluvy medzinárodným právom*“. Aj z uvedeného dôvodu autor najskôr skúma medzinárodnoprávnu subjektivitu EÚ, založenú na podmienkach stanovených medzinárodným právom, resp. vedou medzinárodného práva.

6. Monografia pozostáva celkovo z piatich kapitol. Prvá kapitola pojednáva o medzinárodnoprávnej subjektivite EÚ aj v historickom kontexte, pričom rozhodné pojednanie autora prichádza v tretej časti v súvislosti s vymedzením jej rozsahu. Tento autor vníma tak z pohľadu medzinárodného práva, ako aj z pohľadu práva EÚ. Za induktívny, no rozhodne prínosný považujem autorov výpočet vonkajších právomocí EÚ. Autor síce uvádza, že ide o zoznam explicitných právomocí, ktoré nie sú jediné, žiada sa však uviesť aj podobný zoznam implicitných právomocí.

7. Druhá časť monografie predstavuje podvozok pre celú ďalšiu analýzu autora. Autor sa vymedzuje voči aplikácii VDZP vo vzťahu k definícií medzinárodných zmlúv uzatváraných EÚ. Každá definícia má svoje úskalia a tie, ktoré potenciálne pramenia z autorovej definície medzinárodnej zmluvy uzatváratej EÚ (str. 49-50), vyvstávajú z prvotnej aplikovateľnosti noriem EÚ (nie medzinárodného práva) a tiež polemiky o povahe „dohody“, ktorú EÚ uzatvára napr. so svojím vlastným členským štátom (ak pojem „tretie štáty“ sú nečlenské štáty¹), pričom chápem autorove východisko poskytnuté čl. 216 ods. 1 ZFEÚ (i keď toto ustanovenie sám kritizuje). Druhú časť druhej kapitoly považujem za jednu z najprepracovanejších v právnej vede. Autor jednak odlišuje existenciu a tiež povahu právomoci EÚ uzatvárať medzinárodné zmluvy. Ďalší rozsah analýzy čl. 216 ods. 1 ZFEÚ, výber všetkých kľúčových inštitútov (analýza jednotlivých oblastí), ale i postupná nadväzujúca argumentácia potvrdzuje erudíciu autora a správny výber použitých vedeckých metód. To isté platí aj pre pokračovanie analýzy autora vo vzťahu k implicitným právomociam EÚ (časť 2.5). Autorove odlišenie a pomerne jasné zdôvodnenie judikatúry

¹ Napr. Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a Dánskym kráľovstvom o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach. Iste netvrdím, že takúto právomoc EÚ (uzatvárať dohodu s vlastným členským štátom), resp. že tento postup nie je „vonkajšia právomoc EÚ“, ergo medzinárodná zmluva.

Fédéchar a ERTA prispieva k novým vedeckým poznatkom, ktoré sa tiahnu celou druhou kapitolou monografie (str. 49 až 138).

8. Za pojednanie rovnako exkluzívneho rangu považujem aj autorove úvahy v rámci tretej časti druhej kapitoly. Teóriu preempcie prevzatú od dvojice Craiga a De Búrca by z môjho pohľadu bolo potrebné previazať so zásadou subsidiarity a proporcionality.

9. Mám za to, že v podmienkach slovenskej právnickej spisby je prínosná aj tretia a štvrtá kapitola, kde sa prejavuje aj autorova osobná skúsenosť, ktorá je nevyhnutná na pochopenie nuansov a možností napr. pri procese uzatvárania medzinárodných zmlúv, ktoré sa pohybujú viac v diplomatickom, ako legislatívnom rámci (v tomto smere existujú viaceré interesantné dokumenty rôznej povahy, napr. *Rokovania o obchodných dohodách EÚ a o uzavieraní takýchto dohôd – závery Rady z 22.5.2018* a pod.).

Vo vzťahu k piatej kapitole bude možné tiež nad rámec úvah uvedených autorom v predloženej monografii prediskutovať v rámci jej obhajoby aj medzinárodné dohody uzatvárané v bývalom treťom pilieri EÚ. Právna prax (najmä v trestnom konaní) sa aktuálne trápí s postavením napríklad Dohovoru o ochrane finančných záujmov Európskych spoločností z 26. júla 1995 a jeho účinkami (priamy či nepriamy, prednosť a pod.).

10. Nakoniec je možné oceniť aj zhrnutie autorovho prínosu v závere monografie. Domnievam sa, že predložený text Petra Lysinú slúži na podrobné štúdium problematiky postavenia medzinárodných zmlúv EÚ a mám za to, že po jeho „použití“ zostane vedeckej komunite minimum nezodpovedaných otázok. V tomto smere je možné habilitanta vnímať ako osobnosť v odbore medzinárodné právo. Predložená monografia ako habilitačná práca je aj prehľadná a štruktúra textu má vyvážený charakter.

11. Konštatujem, že jednotlivé inštitúty v monografii sú vo všeobecnosti starostlivo vybrané (najmä komplexne), vedecky rozpracované a monografia ako celok pôsobí inšpiratívne pre právnu teóriu. Možno uzavrieť, že štruktúra monografie a jej celkové poňatie (obsah) vznikli ako výsledok dlhodobého záujmu autora o danú problematiku, a najmä ako výsledok niekoľkoročnej práce s domácou, ale najmä zahraničnou literatúrou, kazuistikou, a neoceniteľne aj pôsobenia a skúseností autora v diplomatických službách a v priamom styku s inštitúciami Európskej únie. Jazyková stránka monografie plne rešpektuje súčasné poznatky a stav aktuálneho znenia právnych predpisov a prebiehajúcich legislatívnych prác v odbore medzinárodné právo.

Ďalšie osobitné dotazy oponenta k obhajobe habilitačnej práce

1) Je polemické, či momentom nadobudnutia platnosti dohody o vystúpení členského štátu z EÚ je nutné na tento štát nazerať ako na „tretí štát“ (str. 65).

2) Rovnako vhodnou pripomienkou do diskusie môže byť postavenie medzinárodných zmlúv EÚ, vrátane zmiešaných dohôd v kontexte článku 7 Ústavy SR.

Záverečné zhodnotenie

Monografia autora Petra Lysinu, predložená ako jeho habilitačná práca, prekračuje hranice obdobných existujúcich vedeckých textov na Slovensku, je informačne bohatá, koncipovaná uceleným metodologickým prístupom, obsahuje kritické aj programové tézy. Aj z uvedeného hľadiska je žiaduce, habilitačnú prácu Petra Lysinu, zhmotnenú v diele „*Medzinárodná zmluva ako nástroj vonkajšej činnosti Európskej únie*“, plne podporiť.

V súlade s vyššie uvedeným konštatujem, že **posudzovaná habilitačná práca Petra Lysinu „Medzinárodná zmluva ako nástroj vonkajšej činnosti Európskej únie“ spĺňa všetky požiadavky štandardne kladené na habilitačnú prácu v odbore 3.4.8. medzinárodné právo a v súlade so zákonom o vysokých školách tvorí vedecké dielo vhodné na obhajobu v rámci habilitačného konania.**

Zároveň želám uchádzačovi jeho úspešný priebeh.

Bratislava, 23. októbra 2018

Doc. JUDr. PhDr. Miroslav Slašťan, PhD.

oponent

Katedra medzinárodného a medzinárodných vzťahov
Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta